

ЗМІСТ¹

На грані й за гранню. <i>Ростислав Семків</i>	5
«Любити одразу, з ходу, залпом, раз і назавжди»	
<i>Мирослав Лазарук</i>	9

ВИБРАНІ ТВОРИ

ПОЕЗІЇ

1954

«Серпень ліг під кущем смородини...»	59
«Ви як стежка, кохана...»	59
«Перепеленят перепелиці...»	60
«Димить стерня над синіми ярами...»	61
«Даленіє вечір в бабиному літі...»	61
Вечірне*	62
Сонет*	63
«На могилі стояло сонце...»*	63

1955

Жоржина	64
«Не говори, не говори...»	65
Прадід*	66
Піч*	67
Тополя*	68

1956

«Боюсь поворухнутись... тишина...»	69
Ворон	69

¹ Зірочкою (*) позначаються твори, відібрані нами для книжки з інших друкованих видань.

Двома зірочками (**) позначаються твори, де фіксуються найцікавіші випадки різночитань.

«За гай ступило сонце, і пішло...»*	70
Морської осені*	71
«Стояла в травах ніч, а трави пахли літом...»	72
Юлії Іполитівні Солнцевій*	73
Слава художнику*	73

1957

«Синій сон у небесному морі...»	75
Моєму морю	75
Канни	76
«Ти — вся любов. Ти — чистота...»	77
«Ти плачеш. Плач. Сльозам немає влади...»	78
«Над Чернівцями вороняччя...»	78
«За селом, за посірілим тином...»	79
«Я думаю, як і чиню...»	80
«До порога моєї землі...»*	80
Вінок на березі юності	81
Дитинство*	88
Індустріальний сонет*	89
Вогненна людина*	90
Слово димаря*	91
Золоті ворота*	92

1958

«Привіт тобі, ріко моєї долі!..»	100
Осяяння	102
«Червоною задумливою лінією...»	103
«Сама собою річка ця тече...»	104
«Вставай, рибалко! Гаснуть метеори...»*	104
Квітень*	105

1959

«Рожеві ружі білою водою...»**	106
«Де ти, мій коню з Дніпра-Дунаю?..»	107
«Десь є там яр у глибині полів...»	107
«Ми підійшли до скирти, і впізнала...»	108
«Прицокало, прибилося, притекло...»	109
«Мій день народження — це ти...»	110
Чорна райдуга	110
Демон	111

Сікстинська Мадонна*	120
«Опала тінь на землю обігріту...»*	121

1960

«Останній міст проплив удалині...»	123
Елегія*	124
Тост	125
«Не чіпай наші сиві минулі тривоги!..»	126
«Скажи мені, Дніпре, в якому стражданні...»*	127
Станси	128
Її ім'я	130
«Ні! Цей народ із крові і землі...»	131
Прелюд Землі*	132
Прелюд № 13*	132
«Народе мій! Поки ще небо...»*	133

1961

«...Ви чуєте? Ви чуєте — він спить!..»	134
«Душа наїлася та бреше...»	135
Кінотриптих	135
Пророк	136
Плач Ярославни	137
«Тринадцять руж під вікнами цвіло...»	138
«Учора це я в цьому колі жив...»	139
«Прилетіли гуси, сіли у воротах...»*	140
Триптих*	140
«Сиві могили в зеленому полі...»*	141

1962

«За літом літо, літо літо лове...»	143
«Сива стомлена сутінь снігів...»	143
«Вона була задумлива, як сад...»	144
«Уже тоді, оповесні, коли...»	146
«Літа жадань, літа сум'ять і знади!..»	146
Повернення Хікмета	147
І є народ**...	148
«Б'ють в доміно — з ногами стіл ввігнали...»	149

1963

«Над гаєм грає пtiчий грай...»	150
«Сміятись вам, мовчати вами...»	150

«До нас прийшов лелека...»	151
«Вазимую тут і залітую...»	152
«Будеш, мати, мене зимувати...»	152
«Сестри білять яблуні в саду...»	153
Марія	153
«Коли починається ніч...»	153
«Безневинним жовтавим гроном...»	154
«Минулося. І вже не треба...»	155
«Цієї ночі птах кричав...»	155
«Рябко, і дощ, і з вітром цвіт...»	156
«Над чорнобривцями в саду...»	157
«Під рябими кущами вухатими...»	157
«До думи дума доруша...»	157
Перша коліскова	158
«Ти бачиш: попід часом, попід віком...»	158
«Затям собі на віки вічні...»	159
«Червоний светр, білий сміх я обійняв за плечі...»*	160
«Ти, сивий лісе в сутіні прозорій...»*	160
«Вже зеленіє синій сніг...»*	160
Фуга*	161

1964

На болоті	163
«Лошиця з дикими і гордими ногами...»	163
«Цю жінку я люблю...»	164
«Дружиною мені приснились ви...»	165
«Ми з нею проснулись з голубами...»	165
«Ніколи б не подумав, що ця хмара...»	165
«Вже все прощально. Я боюсь...»	165
Імператриця Варвара	166
«За селом на вечірній дорозі...»	167
«Тут, перед хатою, де я колись ходив...»	167
«Цю грозу не забуду ніколи...»	167
«Ходімте в сад. Я покажу вам сад...»	167
Літній ранок	168
«На рябому коні прилетіла весна...»	168
«Води із очерету хлюпавиця...»	169
«Згорають очі слів, згорають слів повіки...»	170

«Що хулою протята хвала?...»*	170
Ніч Івана Богуна	171
Шевченко*	174
«Сосновий день хилився в сосновий вечір...»*	175
«Крізь час, і простір, і крізь дерева, освітлені ніччю...»*	176

1965

«Коли моя рука, то тиха, то лукава...»	177
«Качки летять! Марієчко, — качки...»	177
«Мій Києве, гайда до неї...»	178
«Широка ніч, цвіркун під головою...»	179
«Як світле сниво, як плавба...»	179
«Ти схожа. Дві краплі води...»	180
«Це ти? Це ти. Спасибі... Я журюсь...»	180
«Ходить ніч твоя, ходить ніч моя...»	181
«Прощалось літо. Тьмянів лист...»	181
«Я тій сльозі сказав: не йди...»	182
«Я сів не в той літак...»	183
«У синьому небі я висіяв ліс...»	183
«Вже сказано “ні” в одлетілому літі...»	184
«У білім сні, у білім сні зимовім...»	184
«Ще молодесенька. Навшпиньках не ходило...»	185
«Цвітуть на білому хати...»	186
«Ластівко біля вікна...»	186
«Над гаєм хмара руку простягає...»	187
Людина і ніч	187
«Стоїть мені моя гірка зоря...»	188
«Наш Василь іде по найдовшій у світі дорозі...»	189
Київ	190
«Що робить сонце уночі...»	191
«У срібне царство цвіркунів...»	191
«Наїлися шпаки снігу — співають перестали...»	192
«Не маю зла до жодного народу...»	192
«Якась завмерла чи примерла...»	193
«Зупинилась тиша тиха і незбудна...»*	194
Пісня*	195
«Кохана...»*	196

1966

«Півпуда бринзи, і корзина перцю...»	198
«Стоять сухі кукурудзи...»	198
«Вже небо не біжить тим синьо-білим бігом...»	199
«Так треба. Повернень — доволі!..»	199
Остання сповідь Северина Наливайка.	200

1967

«На Псло, на Ворсклу, на Сулу...»	202
Сон	204

1968

«Відпахла липа, білим цвітом злита...»	206
«Котик, котик...»	206
Як ішли Неквапи зиму зимувати	207
«Ця казка на білих лапах...»	208
«Куди тобі, сонечко?..»	208
«Розкажу тобі я ще й про те...»	209
«Молоденька хмаринка...»	209
«Далекими світами...»	210
«Синичко, синичко...»*	211
«У ластівки — ластовенятко...»*	211
«Озирнулись маки: що таке?..»*	212

1969

«Мизатий хлопчик, як горобчик...»	213
«Вві сні наш заєць знову задрімав...»	213
Грім	213
Мак і кіт	214
«Іде кіт через лід...»	215
«Отакого літа ми не мали...»	215
«В Іллі на дачі лиє дощ...»	216
«Не дивись у сніги на дорогу оту...»**	216
«Дванадцять рублів пенсії, коза...»	217
Дума про Британку*	218

1970

«В кукурудзинні з-за лиману...»	219
«Блакитно на душі... забув, коли мовчав...»	219

«В Холодній Балці ніч відьмача...»	220
«Горить собі червоний глід в ярах...»	221
«Так швидко відминули кавуни...»	222
«Не починайся. Ні з очей...»	222
«Щока, та тінь, та тінні очі...»	223
«Пришерхла тиша — сіра миша...»	223
Скіфська колискова	224
«Приспало просо просеня...»	225
«Почапали каченята...»	225
Новорічна заяча пісня	226
«Поїхали на Сквиру, на гриби...»	226
Утоплена	227
Мерані	233
Моя молитва	234
Присвячую Ніколозу Бараташвілі*	235

1971

«Заходить сонце. Сніг іде...»	236
«На сірому крилі, на скіфській сірій ночі...»	237
Повернення до Львова*	238

1972

«Не руш мене. Я сам самую...»	240
Гайдамацькі скелі у Вільховій.	241
Серпнева елегія*	241

1973

«Чи то було мені, чи снилося мені...»	243
---------------------------------------	-----

1974

«У лісі вже нічого не цвіте...»	244
«Прилетіли коні — ударили в скроні...»	244
«Сумні без батька двоє діток цих...»	245
Новорічна колискова	245
Оксана	246
«Лягла зима, і білі солов'ї...»	247
«І липи темна тінь, горіха тінь прозора...»	247
«Довго-довго давнє літо давніло...»	248
Величальна народові	249

1975

«Шепоче дощ про тебе у траві...»	250
«І те, і те: як птах ранковий...»	250
«Я скучив по тобі, де небо молоде...»	251
«Озер осінніх сонні небеса...»	252
«За птахом піниться вода...»	252
«Але було вже пізно мальвам...»	253
«Запах вологий запах паші...»	254
«На синю синь води лягла від хмари тінь...»	254
«І та весна, і ця весна...»	255
«Лазить сонечко в травах...»	255
«Між очеретом зорі під Десною...»	256
«На вухо літу коник сюркотить...»	256
«Погасло на ніч світло, лиш Десна...»	256
«Ти звідки йдеш? Ти мова чи ти хто?..»	256
«Посунув сірий під горою сніг...»	256
«До Золотих воріт ти ходиш. Не ходи...»	256
«Позахолодало на ріллю...»	257
«Учителю, уже ми вдвох з тобою...»*	257
Гайявата	258
«Поблимало впівщастя — й будь здоров!..»*	262
«У хаті холодно. Твоїх духів лиш запах...»*	262
«По хвилях бачу, доле — до тогó!..»*	262

1976

«Ще під інеем човен лежав без весла...»	263
«То дощ, то сніг, то знову дощ...»	263
Пісня Сіроманця	264
«Поснули — сплять оса з осиною...»	265
«Встав я — ранній птах...»	265
«Я дві пори в тобі люблю...»	267
Елегія	269
«Поїду з Києва. Важке, підтале серце...»	269
«Сидів і довго думав над собою...»	270
«Вже неминуче буде сніг...»	271
«Коло тебенюка я — дивись!..»	271
«Вас так ніхто не любить. Я один...»	272
Величальна молоді для молодого*	272

«Вже ночі під листопадом ночують...»*	273
«Передчуттям любові і добра...»*	273
Пісня про життя*	274
«Пристою коло тебе і візьму...»*	275

1977

День Перемоги	276
«Лошиця нюхає туман...»	277
Довженко*	278
«Де дихає Байкал, де не встига повітря...»*	280

1979

«Димів долинних вечореве стлище...»	281
Танго 1945 року	281
«На міднім небі вечір почорнів...»*	282

1980

«В ясновельможному тумані...»	283
«Темніє вечір, вівці і горби...»	283
«У лісі темно. В лісі ніч...»	284
«І замалий, і неширокий...»	285
Величальна колискова**	285

1981

Бабунин дощ	287
«Ні жінки, ні хати тієї нема...»	288
«Стояла баба, руки склала...»	288
«Я сьогодні не прийду додому...»	289

1982

«Що сама тоненька, як бриндуша...»	290
«Поглянь і глянь: з-за весен зими стали...»	290
«Снігами вітровінь поля відволочила...»	291
«В ніч кам'яну, коли темно воді і дорозі...»	291

1983

«Ліс в осені стояв. Дивився на райцентр...»	293
«Може бути, що мене не буде...»	294

1984

В Орську*	295
-----------	-----

1985

«У Старостинцях з лободою...» 296

1986

«Сеньйорито акаціє, добрий вечір...» 299

«Я б тебе заховав за коня чи могилу...» 299

«Вночі, середночі, хтось тихо...» 300

1987

«Я думав — сам іду. Дорога...» 303

1990

«Забриніло — і незчувсь, як відбриніло...» 304

«Поводимо гусочку по воді...» 304

«В затоплених лугах, де тліють води теплі...» * 305

2003

«Понад лугом сіра сірячина...» 306

«Країно чорних брів й важких, повільних губ...» 306

ПРОЗА**ПОВІСТІ**

Первінка 307

Сіроманець 340

Кінь на вечірній зорі * 384

Літо на Десні 430

Пересадка 459

Манюня 500

ОПОВІДАННЯ

Не дивись мені в спину... 561

Гусенятко 570

Наш батько 580

Низенько зав'язана. 585

ДЛЯ ДІТЕЙ

Бинь-бинь-бинь... * 589

Козак Петро Мамарига. 595

На добраніч* 598

Літньої ночі* 601

ЕСЕЇСТИКА ТА ПУБЛІЦИСТИКА

Красу — на люди	609
Пошуки за справжнім мистецтвом	613
Рік з Довженком	623
Всі ми з одного часу і з одного народу	633
Народ над партіями	638
[Передвиборна програма Миколи Вінграновського]	641
Хто і що для мене незалежність України	643

ЛИСТУВАННЯ

До Анатолія Добролежі	661
До Леоніда Талалая	662
До Володимира Біляйва	664
До Мирослава Лазарука	672

ДОДАТКИ

ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНІ СТАТТІ, СПОГАДИ, ЕСЕЇ

[Про поезію Миколи Вінграновського]. <i>Василь Симоненко</i>	675
Так починається художня біографія. <i>Борис Буряк</i>	677
Стенограма. Обговорення поезії М. Вінграновського і В. Симоненка	681
Микола Вінграновський. <i>Іван Дзюба</i>	700
«Душа моя в цвітінні». <i>Тарас Салига</i>	738
...І твої божественні вірші. <i>Роллан Сергієнко</i>	754
Микола Вінграновський у спогадах, листах і кіно. <i>Анатолій Добролежа</i>	764
Трохи про Миколу. <i>Олександра Білінкевич</i>	775

ВІРШОВАНІ ПРИСВЯТИ

Балада про коня без вершника. <i>Іван Драч</i>	799
«Осіннє марева тремтіння...». <i>Леонід Талалай</i>	801

«Болиш? — поет запитує. Боли ж!..»	
<i>Василь Герасим'юк</i>	803
«По жовтому піску, по жовтім шовку жовтня...».	
<i>Анатолій Кичинський</i>	805
Число 9. Вінграновський. <i>Віталій Колодій</i>	806
Манускрипт о часи Бузької Січі... <i>Дмитро Кремінь</i>	807
Останнє літо на Десні. <i>Мирослав Лазарук</i>	810
Аж тоді. <i>Микола Петренко</i>	812
АВТОРИ СПОГАДІВ, СТАТЕЙ, ВІРШІВ	813
ПРИМІТКИ	817
БІБЛІОГРАФІЯ	827
ФОТОМАТЕРІАЛИ	847